

Nr 301.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående eftergift till viss del av ogulden skatt för Kiplingebergs och Närlinge fideikommissegendomar m. m.; given Stockholms slott den 22 april 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 april 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler följande ärende om eftergift till viss del av ogulden skatt för Kiplingebergs och Närlinge fideikommissegendomar m. m. och anför därvid:

Den 8 mars 1937 avled godsägaren Ebbe Mathias von Engeström å Kiplingeberg, vilken vid sin död var innehavare av *dels* Kiplingebergs och Närlinge fideikommissegendomar inom Bälinge, Skuttunge och Björklinge sock-

nar i Uppsala län, dels ock Österby och Vrå, Kiplingebergs, Närlinge och Risbo fideikommisskapital.

Han efterlämnade såsom dödsbodelägare änkan Anna von Engeström, född Altberg, samt fem barn, fyra döttrar och en son, Mathias, född den 19 augusti 1920, till vilken fideikommisssegendomarna och fideikommisskapitalen nu övergått.

Sedan domhavanden i Tiunda tingslags häradsrätt den 9 mars 1937 beslutat att för tiden, intill dess häradsrätten kunde meddela slutligt beslut i ärendet, förordna, att egendomen efter Ebbe Mathias von Engeström skulle avträdas till förvaltning av boutredningsman samt utsett advokaten Holger Wiklund i Uppsala att i sådan egenskap handhava förvaltningen, har nämnda häradsrätt den 19 mars 1937 förordnat, att det sålunda av domhavanden meddelade beslutet om avträdande av egendomen till förvaltning av boutredningsman skulle äga bestånd samt utsett Wiklund att fortfarande i sådan egenskap handhava förvaltningen.

Till förmyndare för den nye fideikommissarien utsågs sistnämnda dag advokaten Ivan Brehmer i Stockholm.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 9 december 1937 till finansdepartementet inkommen skrift har advokaten Wiklund, i sin egenskap av utredningsman i boet efter von Engeström, under förmälan bl. a. att denne underlåtit att gälda den arvsskatt, som han på grund av överlåtelsen skulle hava erlagt för fideikommissen m. m., gjort framställning i syfte att denna skatt, som i bouppteckningen upptagits såsom skuld, måtte helt eller delvis varda eftergiven. Därest denna framställning icke skulle bifallas, har Wiklund hemställt, att Kungl. Maj:t måtte med tillämpning av stadgandet i 5 § 3 mom. förordningen om arvsskatt och skatt för gåva medgiva, att till grund för nämnda arvsskatts beräkning måtte, såvitt anginge fastighetsfideikommissen, läggas, i stället för 1932 års taxeringsvärde, 879,800 kronor, det år 1933 för fideikommisssegendomarna fastställda taxeringsvärdet, 772,100 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Den nu avlidne godsägaren Ebbe Mathias von Engeström inträdde såsom fideikommissarie efter sin fader på grund av en överlåtelsehandling av den 30 september 1933, i vilken förenämnda fideikommisssegendommar och fideikommisskapital samt inventarier, lager och andra tillgångar beräknades till ett sammanlagt värde av 1,454,038 kronor 82 öre. Därvid upptogos omförmälda fideikommisssegendommar till det år 1933 egendomarna åsatta taxeringsvärdet, sammanlagt 772,100 kronor, fideikommisskapitalen till 641,938 kronor 82 öre samt inventarier m. m. till 40,000 kronor. Enligt överlåtelsehandlingen förbehöll sig von Engeströms fader för sin återstående livstid dels vissa naturaförmåner, dels överskjutande ränteavkastningen av fideikommisskapitalen, sedan därur gäldats stadgade inbetalningar för i fideikommissen upptagna lån. Samtidigt övertog von Engeström betalningsskyldigheten för i överlåtelsehandlingen specificerade skulder å tillhoppa 418,054 kronor 28 öre.

Överlåtelsehandlingen innehöll ingen bestämmelse om tillträdesdag, men

enligt av von Engeström gjord anteckning tillträdde han fastighetsfideikommissen den 14 mars 1934.

Genom resolution den 31 december 1934 bemyndigade Kungl. Maj:t förvaltarna av ifrågavarande fideikommisskapital att därur till von Engeström såsom lån utbetala *dels* det belopp han visade sig hava utgivit i arvsskatt för fideikommissens övertagande, *dels ock* vad han styrkte sig hava utbetalat till gäldande av skulder, som hans fader iklätt sig för skötseln av fideikommissen, dock högst 159,000 kronor. Tillika föreskrev Kungl. Maj:t, bland annat, att von Engeström skulle överlämna till förvaltarna å hans och å hans faders liv tagna försäkringar till belopp sammanlagt motsvarande lånesummorna, samt att det skulle åligga förvaltarna att vid von Engeströms eller hans faders död till fideikommisskapitalen återgälda de lånade beloppen med anlåtande av utfallande försäkringssumma.

Boutredningsmannen har till stöd för sin framställning, i vad den avser eftergift av ifrågavarande oguldna skatt, anfört bland annat:

Under tiden 20 maj—7 oktober 1937 hade bouppteckning efter den avlidne förrättats. Enligt bouppteckningen uppginge tillgångarna i boet till kr. 290,114: 22, vartill komme fideikommisskapital å kr. 687,346: 75, vilka i anledning av dödsfallet övergått till den avlidnes son Mathias von Engeström men som i enlighet med de i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva givna bestämmelserna upptagits bland boets tillgångar till det värde av kr. 579,433: 35, som fideikommisskapitalen enligt samma bestämmelser för den nye fideikommissarien representerade. Skulder och avgående poster utgjorde enligt bouppteckningen en summa av kr. 448,608: 67, varav ogulden arvsskatt och lagfartsstämpel i anledning av den avlidnes övertagande av fideikommissen upptagits med ett approximativt belopp av 100,000 kronor. Då dödsboet i laga ordning avträts till förvaltning av boutredningsman och den nye fideikommissarien följaktligen icke häftade i något personligt betalningsansvar för den dödes gäld, kunde det värde, som fideikommisskapitalen för den nye fideikommissarien representerade, icke till någon del komma dödsboets borgenärer till godo, detta så mycket mindre som den nye fideikommissarien vore omyndig och hans förmyndare givetvis icke ägde rätt att företaga några dispositioner, som skulle inkräkta på den omyndiges rätt. De tillgångar, som stode till förfogande för borgenärernas förnöjande, utgjordes sålunda allenast av förenämnda belopp, kr. 290,114: 22. Enligt bouppteckningen förelåge alltså — om man bortsåg från fideikommisskapitalen — en brist å kr. 158,494: 45. För fullständighetens skull borde dock anmärkas, att det å skuldsidan upptagna lånet ur fideikommisskapitalen kr. 159,000: — efter den avlidnes död blivit i sin helhet infriat medelst användande av motsvarande belopp av de i bouppteckningen upptagna livförsäkringarna å tillhopa kr. 180,000: —, av vilka med hänsyn till gjorda förmånstagarförordnanden allenast kr. 80,000: — upptagits såsom tillgång i boet. Bristen enligt bouppteckningen kr 158,494: 45 minskades på grund därav med kr. 79,000: — till kr. 79,494: 45. Å andra sidan kunde det beräknas, att den avlidnes ansvarsförbindelser, enligt bouppteckningen uppgående till kr. 61,730: 42, komme att medföra någon ökning av bristen. Slutligen förtjänade att anmärkas, att den största tillgångsposten i bouppteckningen utgjordes av de värdepapper m. m., som tillfallit den avlidne efter krigsarkivarien och fru Petrelli, till vilka tillgångar den avlidnes moder förbehållit sig förvaltnings- och avkomsträtten under sin livstid.

Sedan boutredningsmannen därefter erinrat om berörda överlåtelsehandling, varigenom ifrågavarande fideikommiss övertagits av Ebbe Mathias von Engeström, har han vidare i sin ansökning yttrat:

På grund av denna överlåtelse, vilken såvitt anginge egendom av fideikommissnatur torde få anses hava rättsligt sett inneburit, att Johan Adolf Mathias von Engeström avstått från fideikommissen till förmån för sin son Ebbe Mathias von Engeström, vilken enligt den för desamma gällande successionsordningen stode närmast i tur därtill, hade det ålegat Ebbe Mathias von Engeström att gälda arvsskatt, vilken torde hava bort erläggas i fråga om fastighetsfideikommissen vid sökande av lagfart därå och i fråga om fideikommisskapitalen efter särskild deklaration till länsstyrelsen i Uppsala län. Ebbe Mathias von Engeström erhöll också genom Kungl. Maj:ts resolution av den 31 december 1934 tillstånd att ur fideikommisskapitalen upplåna bl. a. det belopp, som han visade sig hava utgivit i arvsskatt för fideikommissens övertagande. Ebbe Mathias von Engeström sökte emellertid aldrig lagfart å fastighetsfideikommissen och avgav icke någon deklaration i och för erläggande av arvsskatt för fideikommisskapitalen. Icke heller begärde Ebbe Mathias von Engeström anstånd med skattens erläggande. Den arvsskatt och lagfartsstämpel, som det ålegat Ebbe Mathias von Engeström att utgiva, utgjorde följaktligen en den avlidnes gäld, som lagenligt upptagits i bouppteckningen. De i 48 § förordningen om arvsskatt och skatt för gåva meddelade bestämmelserna syntes icke vara i förevarande fall tillämpliga, enär Ebbe Mathias von Engeström icke avlidit inom två år från det han tillträtt fideikommissen och icke heller sökt anstånd med skattens gäldande. Då emellertid den avlidne icke fått njuta avkastningen av fastighetsfideikommissen under längre tid än ungefär tre år och då han såvitt anginge fideikommisskapitalen aldrig fått njuta det överskott, som uppstått sedan stadgade inbetalningar för i fideikommissen upptagna lån verkstälts, enär nämligen hans fader Johan Adolf Mathias von Engeström alltjämt vore i livet, syntes ett uttagande av hela den oguldna arvsskatten — i den mån så över huvud taget med hänsyn till boets ställning kunde ske — innebära en oskäligt tung börda för dödsboet.

Över framställningen har *statskontoret* den 7 april 1938 avgivit infordrat utlåtande. Ämbetsverket har därvid till en början yttrat sig rörande kronans utsikter att utfå ifrågavarande till betalning förfallna skattebelopp och hur kronans ställning skulle gestalta sig, därest dödsboet efter Ebbe Mathias von Engeström skulle försättas i konkurs. Med hänsyn till i ärendet föreliggande uppgifter beräknar statskontoret att vid utdelning i en eventuell konkurs å kronans fordran på arvsskatt skulle falla 70,409 kronor 35 öre, vilken summa i nuvarande situation skulle utgöra det högsta belopp, staten kunde tänkas tillgodogöra sig. Beloppet i fråga skulle alltså utgöra cirka 70 % av fordringens hela belopp.

Därefter yttrar statskontoret:

Bestämmelser om eftergift av arvs- och gåvoskatt infördes i vår rätt genom 1914 års arvsskatteförordning och återfinnas i 48 §, som i nuvarande avfattning har följande lydelse:

»1 mom. Avlider någon, som är skyldig utgiva skatt enligt denna förordning, inom sex månader från det arv fallit eller gåva skett, eller avlider innehavare av fast egendom av fideikommissnatur, innan han tillträtt egendomen, eftergives skatten.

2 mom. Avlider fideikommissinnehavare, vilken är skattskyldig enligt klass I i tariffen, inom två år från det han fideikommisset tillträtt eller fideikommissinnehavare, som är skattskyldig enligt klass II eller klass IV i tariffen, inom fem år från tillträdet, eftergives vad av skatten icke förfallit till betalning vid dödstillfället; dock må ej i fall, då Konungen jämlikt 47 § 1 mom. B medgivit anstånd, detta medföra rätt till eftergift av skatt till högre belopp än som skulle hava eftergivits, därest anstånd beviljats under allenast fem år. Därest fideikommissinnehavare, som, utan att hava begärt anstånd med skattens erläggande, på en gång inbetalt hela skattebeloppet, avlider innan nu angivna tider förlupit, eftergives så stor del av skatten, som, ifall anstånd medgivits vid arvfall enligt klass I under tre år och vid arvfall enligt klass II eller klass IV under sex år, icke skulle varit till betalning förfallen vid dödstillfället.

Vad sålunda stadgats äger tillämpning jämväl i fråga om den, som på livstid innehar nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån.»

Enligt motiven till 1914 års arvsskatteförordning (se prop. 114/1914 sid. 72) grundar sig innehållet i ovan återgivna lagrum på den tanken, att staten icke ansetts kunna göra anspråk på att av sådan egendom, varom fråga är, uttaga skatt till högre belopp än som motsvarade behållen avkastning under den skattskyldiges besittningstid. Avlede sålunda den skattskyldige, innan hans åtnjutna inkomst av egendomen kunde antagas hava uppgått till så stort belopp, som erfordrades för att täcka skatten och andra med egendomens övertagande nödvändigt förbundna utgifter, syntes han böra befrias från skyldighet att gälda skatt, som icke kunnat betalas med de uppburna inkomsterna.

Med den lydelse ovan återgivna paragraf erhållit, är den emellertid, såsom ock i ansökningen konstaterats, icke tillämplig i förevarande fall. Den tidrymd, som förlutit mellan den i ansökningen uppgivna tidpunkten för Ebbe von Engeströms tillträdande av fideikommisset och hans dödsfall, överstiger nämligen med i det närmaste ett år den i 48 § 2 mom. stadgade, för detta fall gällande maximitiden, två år. Att anstånd med skattens erläggande kunnat jämlikt 47 § 1 mom. erhållas, därest ansökan i vederbörlig ordning gjorts, därom torde emellertid icke behöva råda något tvivel. Enligt 48 § skulle för sådant fall restitution intill två femtedelar av arvsskatten kunnat komma ifråga.

Såvitt statskontoret kan finna vore det i föreliggande fall icke oberättigat att analogivis tillämpa enahanda betraktelsesätt. Med hänsyn till de säregna omständigheterna — varvid de i ovanberörda överlåtelsehandling stadgade betydande inskränkningarna i Ebbe von Engeströms dispositionsrätt till den överlättna egendomen särskilt torde böra beaktas — vill statskontoret för sin del förorda en eftergift av två femtedelar av arvsskattens belopp. Härvid torde med hänsyn till att stämpelbeläggningsen i detta fall skall verkställas av olika myndigheter — av domstol beträffande fast egendom av fideikommissnatur och av Konungens befallningshavande beträffande övrig egendom — en proportionell fördelning böra ske mellan de skattebelopp, som belöpa sig å nyssberörda båda slag av egendom.

Statskontoret vill erinra, att ett bifall till det av ämbetsverket förordade förslaget förutsätter riksdagens medverkan. Vad slutligen beträffar den i ansökningen för det fall att eftergift icke kan medgivas gjorda framställningen att till grund för skattens beräkning såvitt angår fastighetsfideikommissen få lägga 1933 års taxeringsvärde, vill statskontoret erinra om övergångsbestämmelsen vid förordningen den 30 juni 1933, nr 431. Enligt denna bestämmelse skulle sökanden, därest fideikommissrätten övertagits på grund

av förre innehavarens dödsfall, utan hänvändelse till Kungl. Maj:t hava varit berättigad att påfordra, att värdet å fideikommissegendomarna skulle upptagas lägst till nämnda års taxeringsvärde. Då beträffande fideikommiss-egendomen ifrågavarande på grund av överlåtelse mellan Johan och Ebbe von Engeström inträffade succession torde böra likställas med arv, synes hinder enligt statskontorets mening icke möta för tillämpning i detta fall av sagda övergångsbestämmelse.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 20 april 1938 till finansdepartementet inkommen skrift har *boutredningsmannen* till stöd för sin framställning ytterligare anfört:

Medan fideikommisskapitalen torde få anses hava redan i och med dödsfallet övergått till den avlidnes son Mathias von Engeström, hade dödsboet såvitt anginge fideikommissfastigheterna enligt lag njutit fardag till den 14 mars 1938. Givetvis hade dödsboets tillgångar och skulder undergått förändringar under den tid, som sålunda förflutit från dödsfallet den 8 mars 1937 och till dagen för avträdet av fideikommissfastigheterna den 14 mars 1938. Sålunda hade t. ex. realisation av inventariebeståndet ägt rum och viss prioriterad gäld betalats. Ännu kunde den definitiva ställningen i dödsboet icke exakt angivas, när dödsboet alltjämt hade ett lager av skogsprodukter m. m., som ännu icke försålts, samt vissa omkostnader i samband med dödsboförvaltningen under angivna tid återstode att reglera, vartill komme, att en slutavräkning mellan dödsboet och den nytillträdande fideikommissarien ännu icke medhunnits. Denne hade nämligen vissa belopp att fordra för in-teckningsräntor, som efter dödsfallet betalats ur fideikommisskapitalens avkastning, medan dödsboet å andra sidan i avräkning härå gjort vissa utbetalningar för nybyggnader å fideikommissfastigheterna. Enligt av *boetredningsmannen* gjord beräkning utgjorde tillgångarna i dödsboet nu 177,216 kronor 83 öre och skulderna 293,613 kronor 61 öre, och skulle enligt dessa beräkningar, därvid hänsyn icke tagits till *boutredningskostnaderna*, bristen i boet uppgå till 116,396 kronor 78 öre, d. v. s. avsevärt mera än *bouppteckningens* siffror utvisade. Den av honom gjorda framställningen om efterskänkande helt eller delvis av den arvsskatt, som det ålegat den avlidne att utgiva, vore i första hand ett led i strävandena att om möjligt kunna avveckla dödsboet utan konkurs. I samma syfte hade sedan hösten 1937 förhandlingar förts med den avlidnes moder fru Ebba von Engeström. Fru von Engeström hade förklarat sig villig att, för möjliggörande av avveckling utan konkurs, göra betydande eftergifter främst genom att efterskänka den i *bouppteckningen* till kr. 68,746:53 upptagna fordran, ävensom i erforderlig utsträckning avstå från nyttjanderätten till så stor del av *Petrelliarvet*, som motsvarade dess kapitalvärde för dödsboet, varigenom denna tillgång genast skulle kunna användas för borgenärernas förnöjande. Dessa eftergifter ville fru von Engeström emellertid göra endast under förutsättning att konkurs därigenom kunde undvikas. Förhandlingarna med fru von Engeström kunde näppeligen slutföras, innan förevarande ärende blivit avgjort. Skulle någon reduktion av arvsskatten icke beviljas, kunde avveckling utan konkurs icke ske, med mindre borgenärerna i övrigt genom en ackordsuppörelse funne sig i en betydande förlust, och utsikterna att förmå borgenärerna härtill vore, enligt vad *boutredningsmannen* vid förhandlingar med dem erfarit, mycket små. Skulle däremot, på sätt statskontoret tillstyrkt, en reduktion av arvsskatten med $\frac{2}{5}$ beviljas, funnes ingen som helst anledning antaga annat än att dödsboet kunde avvecklas utan konkurs.

Slutligen erinrar boutredningsmannen om sitt alternativt gjorda yrkande, att 1933 års taxeringsvärde måtte få läggas till grund för skattens beräkning såvitt anginge fastighetsfideikommissen. Såvida detta icke kunde anses följa redan av den under 5 § 3 mom. förordningen om arvsskatt och skatt för gåva i lageditionen intagna övergångsbestämmelsen vid förordningen den 30 juni 1933, en bestämmelse, som han vid avfattande av den i ärendet gjorda framställningen icke observerat, hemställde han, att Kungl. Maj:t, för det fall att Kungl. Maj:t funne skäl i proposition till riksdagen föreslå efterskänkande allenast delvis av arvsskatten, därjämte måtte bifalla den av honom såsom alternativt yrkande gjorda framställningen om tillämpning av 1933 års taxeringsvärde.

I en den 21 april 1938 till finansdepartementet inkommen skrift har slutligen *den nye fideikommissariens förmyndare*, advokaten I. Brehmer, i anledning av förenämnda ansökning om eftergivande av ogulden arvsskatt för ifrågavarande fideikommiss, framhållit, att det för den nye fideikommissarien givetvis skulle vara av stor betydelse, om dödsboet efter Ebbe Mathias von Engeström kunde avvecklas utan konkurs. Ett konkursförfarande skulle nämligen än ytterligare för lång tid framåt försvåra fideikommissariens ställning och ytterligare äventyra möjligheterna att få egendomarna i bättre skick. Såväl vad beträffade jordens hävd som byggnaderna vore egendomarna nu i mycket dåligt skick. Sålunda vore endast en av de till fideikommisset hörande gårdarna täckdikad, varför dyrbara dikningsarbeten måste utföras för att sätta åkerjorden i full växtkraft. På reparationer och ombyggnader av såväl ekonomibyggnader som bostäder till de olika egendomarna måste betydande belopp nedläggas, om egendomarna skulle kunna ekonomiskt utnyttjas, varjämte i flera fall nybyggnader måste företagas. Förmyndaren hade redan för sin myndlings räkning måst träffa avtal om utförande av oundgängligen nödvändiga reparations- och nybyggnadsarbeten för tillhopa omkring 50,000 kronor. Om icke något kunde göras för att förbättra såväl jordens hävd som byggnaderna å de olika egendomarna, finge detta synnerligen menliga följder för arrendatorer och arbetare å egendomarna. Enligt en år 1934 verkställd utredning hade då sextionio familjer om tillhopa 338 personer sin utkomst å egendomarna, och torde ungefär samma antal personer nu hava sin utkomst där.

På grund av den överlåtelsehandling av den 30 september 1933, varigenom *Departements-*numera framlidne godsägaren Ebbe Mathias von Engeström övertog Kiplinge-*chefen.*bergs och Närlinge fideikommisssegendomar samt omförmälda fideikommisskapital m. m., ålåg det honom enligt gällande bestämmelser *dels* att vid vederbörande häradsrätt i samband med sökande av lagfart å ifrågavarande fideikommisssegendomar erlægga å dessa belöpande skatt, *dels ock* att till länsstyrelsen i Uppsala län avlämna deklaration rörande övertagande av fideikommisskapitalen och övrig egendom samt i samband därmed betala därför utgående skatt. Då emellertid detta underlåtits, har i den efter von Engeström upprättade bouppteckningen såsom skuld upptagits ogulden skatt

och lagfartsstämpel i anledning av hans övertagande av fideikommisssegen-
domarna och fideikommisskapitalen m. m. med ett approximativt belopp av
100,000 kronor.

Utredningsmannen i boet har nu gjort framställning om eftergivande,
helt eller delvis, av den skatt, som det ålegat den avlidne att på grund av
överlåtelsehandlingen den 30 september 1933 utgiva. Beträffande den del
av den i bouppteckningen upptagna skatteskulden, som avser ogulden lag-
fartsstämpel, cirka 7,000 kronor, har motsvarande yrkande icke framställts.
Den nye fideikommissarien har, för att själv kunna erhålla lagfart å fidei-
kommisssegen-
domarna, att draga försorg om att Ebbe Mathias von Enge-
ströms fång å fideikommisssegen-
domarna lagfares ävensom att erlægga därå
belöpande stämpel.

I över framställningen avgivet utlåtande har statskontoret föreslagit, att
ifrågavarande skatt, med tillämpning analogivis av bestämmelserna i 48 §
arvsskatteförordningen, skall eftergivas till $\frac{2}{5}$ -delar. Om så sker, synes
sannolikt att dödsboet kommer att kunna avvecklas utan konkurs. Med
stöd av de uppgifter, boutredningsmannen numera lämnat om boets ställ-
ning, torde den förlust vilken kronan vid eventuell konkurs skulle lida få
antagas komma uppgå till åtminstone samma belopp som av statskontoret
ifrågasatts till efterskänkande. Enligt vad den nye fideikommissariens för-
myndare framhållit, skulle ett konkursförfarande för lång tid framåt för-
svåra fideikommissariens ställning och därigenom äventyra möjligheterna
att få egendomarna i bättre skick.

I förevarande läge och med hänsyn till de särskilda omständigheter, som
föreligga i detta fall, synes mig boutredningsmannens framställning i fråga
om eftergift till någon del av ifrågavarande oguldna skatt böra vinna beak-
tande. Jag biträder det av statskontoret framlagda förslaget, att $\frac{2}{5}$ av skat-
ten måtte eftergivas. Därvid bör dock kronan förbehållas rätt att, därest
dödsboet efter Ebbe Mathias von Engeström skulle försättas i konkurs, i kon-
kursen bevaka och njuta utdelning för hela det belopp, vartill ifrågavarande
skatt enligt lag uppgår.

Vid skattens eftergivande torde med hänsyn till att stämpelbeläggnings-
skall verkställas av olika myndigheter, nämligen av domstol beträffande
den fasta egendomen av fideikommissnatur och av länsstyrelse beträffande
övrig egendom, en proportionell fördelning böra ske mellan de skattebelopp,
som belöpa å nyssberörda båda slag av egendom.

Det av boutredningsmannen framställda yrkandet att till grund för skat-
tens beräkning, såvitt angår fastighetsfideikommissen, skall få läggas 1933
års taxeringsvärde, torde icke behöva föranleda någon åtgärd från Kungl.
Maj:ts sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med framhållande av att
proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen torde kunna avlåtas
utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i all-
mänhet stadgade tiden gått till ända, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen medgiva,

att två femtedelar av den skatt, som skulle påförts avlidne godsägaren Ebbe Mathias von Engeström i anledning av övertagandet enligt överlåtelsehandling den 30 september 1933 av Kiplingebergs och Närlinge fastighetsfideikommiss samt Österby och Vrå, Kiplingebergs, Närlinge och Risbo fideikommisskapital m. m., må varda eftergiven, med rätt dock för kronan att, därest dödsboet efter honom skulle försättas i konkurs, i densamma bevaka och njuta utdelning för hela det belopp, vartill ifrågavarande oguldna skatt uppgår.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.